

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

DECIZIE

08 august 2022

mun. Chișinău

Colegiul Penal lărgit în componența:
președinte
judecători

TOMA Nadejda
CATAN Liliana
DIACONU Iurie
GUZUN Ion
BOICO Victor

a judecat, fără participarea părților, recursul ordinar declarat, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022, de către avocatul Sandu Daniela, în numele inculpatului

Melnic Vadim XXXXX, născut la XXXXX, originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 05.01.2021 – 04.10.2021;

Instanța de apel: 28.10.2021 – 05.04.2022;

Instanța de recurs: 22.06.2022 – 08.08.2022.

Asupra recursului ordinar declarat, Colegiul Penal lărgit

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 04 octombrie 2021, Melnic Vadim a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 217¹ alin. (3) lit. b), d) e) f) Cod penal la închisoare pe termen de 4 (patru) ani, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu substanțe narcotice, psihotrope sau analoge a lor pe un termen de 5 (cinci) ani.

A fost soluționată soarta corpurilor delictive.

A fost dispusă încasarea, în mod solidar, din contul lui Melnic Vadim și Cebotari Alexandru în beneficiul bugetului de stat suma de 1680 lei cu titlu de cheltuieli de judecată.

1.1. Prin aceeași sentință a fost condamnat și Cebotari Alexandru, hotărârea fiind menținută prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022 și a devenit irevocabilă.

2. Prima instanță a statuat că Melnic Vadim acționând în scop de profit, conștientizând caracterul prejudiciabil al faptelor sale, dorind în mod conștient survenirea lor, neavând autorizația corespunzătoare, împreună și de comun acord cu alte persoane, inclusiv neidentificate, a realizat păstrarea, expedierea, transportarea, distribuirea și punerea în circulație pe teritoriul unei instituții penitenciare a drogurilor în proporții mari, în scop de înstrăinare, cu folosirea situației de serviciu, în circumstanțele ce succed.

Astfel, o persoană identitatea căreia este cunoscută de OUP și în privința căreia este pornită o cauză penală (numită în continuare convențional ”prima persoană” sau Mihail), conform unei înțelegeri prealabile dintre Mihail și Cebotari Alexandru care acționa în calitate de organizator, într-un timp și loc nestabilit de către organul de urmărire penală, ilegal a procurat și a dobândit pentru păstrare, expediere, transportare, distribuire și punerea în circulație cu scop de înstrăinare pe teritoriul Republicii Moldova substanțe stupefiante în proporții mari, și anume PVP. Mihail a păstrat substanța psihotropă menționată la domiciliul său, amplasat în XXXXX până la 07.07.2020. Acesta a cântărit substanța respectivă, a repartizat-o și împachetat-o în doze mai mici și a transmis-o la data de 07.07.2020, la indicația și sub coordonarea lui Cebotari Alexandru către Melnic Vadim, pentru comercializare diferitor persoane.

Astfel, la aceeași dată, păstrarea și transportarea drogurilor a fost realizată inclusiv, prin intermediul lui Melnic Vadim, care era angajat în calitate de agent superior în cadrul Penitenciarul nr. 13 Chișinău. Acesta, folosindu-se de situația de serviciu, în perioada mai 2020 – 07.07.2020, în urma înțelegerilor prealabile prin intermediul telefoniei mobile cu deținutul din Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Cebotari Alexandru, transmitea ilegal droguri pe teritoriul Instituției penitenciare menționate.

Astfel, la 07.07.2020 aproximativ la ora 11:25, prima persoană (Mihail), acționând conform unei înțelegeri prealabile menținute prin intermediul telefoniei mobile cu deținutul în Penitenciarul nr. 13 Chișinău, Cebotari Alexandru, la indicațiile lui Cebotari Alexandru, care conform aceleiași înțelegeri prealabile, coordona și acțiunile lui Melnic Vadim și altor persoane, aflându-se în XXXXX, i-a transmis lui Melnic Vadim, un pachetel cu substanță stupefiantă, în scop material, de înstrăinare a substanței respective pe teritoriul Instituției penitenciare.

La rândul său, Melnic Vadim, cunoscând din timp acțiunile concertate de Cebotari Alexandru, caracterul ilegal al acestora precum și faptul că ultimul acționează în scopul punerii ilegale în circulație a drogurilor în scop de profit, pe teritoriul penitenciarului nr. 13, a consimțit din timp și a acționat în același scop și anume, în vederea transmiterii ilegale pe teritoriul Instituției penitenciare a drogurilor, folosindu-se de situația de serviciu, a primit de la prima persoană (Mihail) un pachetel cu substanță stupefiantă de tip PVP cu cantitatea de 0,291 g, fiind reținut ulterior de către colaboratorii de poliție, în timp ce se deplasa cu taxiul și anume cu automobilul de marcă Dacia Logan cu n. î. PVL 349.

Astfel, la 07.07.2020, ora 12:10, fiind reținut, Melnic Vadim și fiind efectuată percheziția în automobilul de marcă „Dacia Logan”, cu n/î XXXXX, a fost depistată și ridicată o sacoșă cu haine pentru bărbați, iar într-o pereche de pantaloni, în ascunziș, a fost depistat și ridicat un pachetel din polietilenă cu substanță de culoare albastră cristalină.

Potrivit raportului de expertiză judiciară nr. 34/12/1-R-2739 din 06.08.2020, substanța solidă, cu aspect de cristale, de culoare albastră, ridicată la 07.07.2020 din interiorul batei pantalonilor, de la pasagerul Melnic Vadim, în cadrul percheziției în automobilul de model Dacia Logan, reprezintă PVP (a-pirrolidinovalerophenone), care se atribuie la categoria substanțelor stupefiante. Cantitatea substanței stupefiante – PVP, constituie 0,29 lg. Cantitatea substanței stupefiante păstrate cu scop de înstrăinare de către Melnic Vadim, potrivit prevederilor pct. 148 și nota nr. 4 din HG nr. 79 din 23-01-2006 reprezintă proporții mari.

Aceste acțiuni ale lui Melnic Vadim au fost încadrate în baza art. 217¹ alin. (3) lit. b), d), e) și f) Cod penal – *procurarea, transportarea, păstrarea, distribuirea sau alte operațiuni ilegale cu droguri și cu analogi ai acestora, săvârșite în scop de înstrăinare și înstrăinarea ilegală a drogurilor și analogilor acestora, acțiuni săvârșite de mai multe persoane, cu folosirea situației de serviciu, pe teritoriul penitenciarelor și în proporții mari.*

3. Împotriva sentinței apel, în numele inculpatului Melnic Vadim, a declarat avocatul Sandu Daniela care a solicitat pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care lui Melnic Vadim să-i fie aplicată o pedeapsă non-privativă de libertate.

În motivarea cerințelor sale, avocatul a invocat că pedeapsa aplicată inculpatului este mult prea aspră, neechitabilă în coraport cu cele comise de către ultimul.

Conform art. 78 alin. (1) lit. a) Cod penal, în cazul în care instanța de judecată constată circumstanțe atenuante la săvârșirea infracțiunii, pedeapsa principală se reduce sau se schimbă după cum urmează: dacă minimul pedepsei cu închisoare prevăzut la articolul corespunzător din partea specială a prezentului cod este mai mic de 10 ani, pedeapsa poate fi redusă până la acest minim.

La caz, inculpatul a recunoscut vina în comiterea infracțiunii și în instanța de judecată a depus cerere de examinare a cauzei în procedură simplificată.

Totodată, Melnic Vadim este pentru prima dată pe banca acuzațiilor, se căiește sincer de cele comise și este încadrat în câmpul muncii.

La fel, instanța nu a argumentat faptul aplicării în privința lui Melnic Vadim anume pedeapsa cu închisoarea și nu o pedeapsă non-privativă de libertate.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022 a fost respins ca nefondat apelul, cu menținerea sentinței.

4.1. În partea descriptivă a deciziei, cu privire la individualizarea pedepsei în privința inculpatului Melnic Vadim, instanța de apel a constatat că prima instanță la stabilirea categoriei și mărimii pedepsei, corect a aplicat prevederile legale, și, în conformitate cu prevederile art. 7, 75 Cod penal, a ținut cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de personalitatea celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, precum și scopurile pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovaților.

La caz, instanța de apel a reținut că reieșind din gravitatea și pericolul social sporit al infracțiunii de circulație ilegală a drogurilor în scop de înstrăinare (*infracțiune gravă*), modalitatea săvârșirii acesteia (*cu folosirea situației de serviciu*), personalitatea infractorului (*angajarea în câmpul muncii, studiile superioare, aflarea pentru prima oară pe banca de acuzare, neaflarea la evidență narcologică sau psihiatrică nu se află*) prezența circumstanțelor ce atenuează răspunderea penală (*recunoașterea vinei, autodenunțarea, contribuirea activă la descoperirea infracțiunii și la identificarea infractorilor*) lipsa circumstanțelor agravante, corect s-a apreciat că restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, vor fi atinse doar prin pedeapsa cu închisoare pe termen de 4 (patru) ani închisoare, în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu substanțe narcotice, psihotrope sau analoage a lor pe un termen de 5 (cinci) ani.

Astfel, aplicarea unor pedepse prea blânde, prin prisma prevederilor art. 90 sau 90¹ Cod penal, în raport cu reprezentanții ai statului care, de dragul interesului material, au utilizat prerogativele care le erau oferite de funcția deținută și s-au dedat comiterii infracțiunilor respective, ar fi în măsură să nu dea eficiență luptei cu traficul de droguri în scop de înstrăinare și să erodeze sarcina prevenției generale. Or, se va da un exemplu prost societății, care ar putea crede, că cei ce se dedau unor acțiuni atât de periculoase nu vor primi o pedeapsă proporțională cu faptele lor, fiind sub protecția funcției deținute.

5. Recurs ordinar, în termen, declară avocatul Sandu Daniela, în numele inculpatului Melnic Vadim, care invocând existența erorii de drept prevăzută de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicită casarea parțială a deciziei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Melnic Vadim să-i fie stabilită o pedeapsă mai blândă, indicând temeuri similare apelului (*a se vedea pct. 3 a prezentei hotărâri*).

6. În corespundere cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, referință nu a fost depusă.

7. Judecând recursul ordinar în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acesta urmează a fi admis, cu casarea sentinței și deciziei, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, reieșind din următoarele:

În lumina practicii constante a CtEDO și a instanțelor naționale, în cazul în care se constată încălcări ale prevederilor legale, hotărârea instanței de apel urmează a fi desființată, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată, de vreme ce viciul fundamental admis în cadrul unei proceduri precedente, care afectează hotărârea pronunțată, este o ignorare esențială a drepturilor și libertăților garantate de CoEDO, de alte tratate internaționale, de Constituția Republicii Moldova și de alte legi naționale, instanțele de recurs sunt obligate de a rectifica eroarea de procedură comisă de instanțele ierarhic inferioare, în caz contrar art. 6 CoEDO este încălcat, or se afectează echitatea procedurii (*hotărârea CtEDO Leoni versus Italia*).

Obiectul de examinare a instanței de recurs este limitat la analiza chestiunilor de drept, cât privește modalitatea de executare a pedepsei principale, respectiv rațiunea și finalitatea exercitării acestei căi de atac, se rezumă la înlăturarea erorilor de drept admise de instanța ierarhic inferioară, în această parte, la etapa precedentă de judecare a cauzei (art. 434 Cod de procedură penală).

Rezultând din conținutul cererii de recurs, se constată că recurentul invocă temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit căruia *hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în situația în care hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază*.

Analizând hotărârea instanței de apel, prin prisma argumentelor recurentului, Colegiul penal lărgit găsește întemeiat recursul și consideră de a puncta că una din chestiunile de drept pe care le poate soluționa instanța de apel, la judecarea apelului, este *dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just precum și dacă normele de drept ... penal ... au fost corect aplicate* (art. 414 Cod de procedură penală).

În conformitate cu art. 61 Cod penal *pedeapsa penală are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea*

săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane, iar executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici înjosească demnitatea persoanei condamnate.

Art. 75 Cod penal stipulează că *persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă, ținând cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.*

Astfel, principiul individualizării pedepsei obligă instanța de judecată de a aplica o pedeapsă echitabilă reieșind din gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat și de circumstanțele cauzei ce atenuează sau agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

La caz, Colegiul menționează că concluzia de aplicare a cu închisoarea pe un termen de 4 ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 4 (patru) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu substanțe narcotice, psihotrope sau analoage a lor pe un termen de 5 (cinci) ani, a fost făcută în corespundere cu principiul individualizării pedepsei, or o pedeapsă prea blândă generează dispreț față de ea și nu este suficientă nici pentru corectarea infractorului și nici pentru prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni.

Subsecvent, se statuează că instanțele ierarhic-inferioare după aprecierea categoriei și cuantumului pedepsei au omis să se expună asupra modalității de executare a acesteia, hotărârea recurată conținând o motivare vagă, făcută prin fraze generale.

La acest capitol, Colegiul specifică că potrivit art. 417 Cod de procedură penală, *hotărârea instanței de apel, trebuie să cuprindă, printre altele, și temeiurile de fapt și de drept care au dus, după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date, or motivarea hotărârii judecătorești constituie o garanție pentru părți în fața eventualului arbitrar judiciar, precum și singurul mijloc prin care se dă posibilitatea de a se putea exercita controlul judiciar, circumscriindu-se astfel noțiunii de proces echitabil în condițiile prevăzute de art. 6 CoEDO.*

Pentru a corespunde criteriilor de calitate, o hotărâre judecătorească pronunțată de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivată atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare, pentru a permite instanței ierarhic superioare de a verifica corespunderea hotărârii pronunțate cu legea. ***Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea insuficientă sau motivarea în termeni generali-vagi, reprezintă motiv de casare.***

În speță, instanța de recurs constată că, decizia instanței de apel este insuficient motivată cât privește modalitatea de executare a pedepsei principale, or în partea descriptivă a hotărârii, s-a făcut referire doar la eforturile mari pe care le depun toate statele în vederea combaterii acestui flagel și că infracțiunea a fost săvârșită de către Melnic Vadim în virtutea funcției pe care o deține (*a se vedea pct. 12.3 a hotărârii recurate*).

Cu adevărat, la individualizarea pedepsei trebuie avut în vedere principalul criteriu – gradul de pericol social al faptei săvârșite, care se măsoară după quantumul pedepsei prevăzute de textul incriminator, urmând ca celelalte două criterii alăturate și distincte – persoana infractorului și împrejurările care atenuează sau agravează răspunderea penală, să fie avute în vedere după ce instanța și-a format opinia cu privire la gradul de pericol social concret al activității infracționale săvârșite.

În același rând, instanța este în drept să aplice și prevederile Părții generale a Codului penal, în special prevederile art. 90 Cod penal.

Consultând textul deciziei se reține că, instanța de apel nu s-a expus în nici un mod cât privește personalitatea infractorului și dacă aceasta ar face posibilă/imposibilă aplicarea suspendării condiționate a executării pedepsei pe un termen de probațiune, în situația în care a fost apreciat quantumul pedepsei cu închisoare la limita de 4 ani, fiind reținute doar circumstanțe ce atenuează răspunderea și pedeapsa penală, iar cele ce o agravează nu s-au constatat.

Astfel, ținând cont de personalitatea inculpatului care este pentru prima oară pe banca de acuzare, a recunoscut vina, sincer s-a căit, este încadrat în câmpul muncii și nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru cât și având în vedere principiul umanismului legii penale (art. 4 Cod penal) și că executarea pedepsei nu trebuie să cauzeze suferințe fizice și nici înjosească demnitatea persoanei condamnate (art. 61 alin. (2) Cod penal), Colegiul ajunge la concluzia că nu este rațional ca Melnic Vadim să execute pedeapsa aplicată și dispune aplicarea art. 90 Cod penal, suspendând executarea pedepsei pe un termen de probațiune de 4 (patru) ani, dacă, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat, deoarece pedeapsa a fost stabilită până la 5 ani, iar interdicții de aplicare a acestor prevederi nu sunt.

Reținând prevederile sus menționate, Colegiul penal conchide că există temei legal pentru admiterea recursului ordinar declarat.

8. În conformitate cu art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. c) Cod de procedură penală, Colegiul Penal lărgit

d e c i d e :

Admite recursul ordinar declarat de avocatul Sandu Daniela, în numele inculpatului Melnic Vadim, casează, în partea stabilirii pedepsei, sentința Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani, din 04 octombrie 2021 și decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022 și pronunță o nouă hotărâre, în această parte, prin care:

Melnic Vadim XXXXX se consideră condamnat în baza art. 217¹ alin. (3) lit. b), d), e), f) Cod penal la închisoare pe un termen de 4 (patru) ani, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții și de a exercita activități legate de gestionarea și manipularea cu substanțe narcotice, psihotrope sau analoage a lor pe un termen de 5 (cinci) ani.

Conform art. 90 alin. (1) și (2) Cod penal se dispune suspendarea condiționată a executării pedepsei cu închisoare pe un termen de probațiune de 4 (patru) ani, dacă, condamnatul nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin comportare exemplară și muncă cinstită va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Melnic Vadim XXXXX urmează a fi eliberat imediat din penitenciar dacă a fost reținut în baza deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie

2022 sau dacă în privința acestuia nu este aplicată măsură preventivă sub formă de arest sau acesta nu execută pedeapsă penală în baza altor hotărâri judecătorești.

Se mențin celelalte dispoziții ale sentinței Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 04 octombrie 2021 și ale deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 aprilie 2022.

Decizia este irevocabilă și pronunțată integral la 24 august 2022.

Președinte

TOMA Nadejda

Judecători

CATAN Liliana

DIACONU Iurie

GUZUN Ion

BOICO Victor